

ת"פ 44400/01/16 - מדינת ישראל נגד איגור פודלובניק, אנטון ליכין

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 44400-01-16 מדינת ישראל נ' פודלובניק(עציר)

ואח'

בפני כב' השופט ירון מינטקביץ

המאשימה

נגד

הנאשמים

מדינת ישראל ע"י עו"ד יצחק חנוך

1. איגור פודלובניק ע"י עו"ד אלכס גפני

2. אנטון ליכין ע"י עו"ד דוד ברהום

גזר דין

רקע

הנאשמים הורשעו, על פי הודאותיהם, בעבירות של גידול סמים והחזקת כלים לצריכת סמים. ואלו עובדות כתב האישום:

במהלך התקופה שבין המחצית השניה של שנת 2015 ועד ליום 14.1.16 גידלו הנאשמים מריחואנה בתוך דירה אותה שכרו יחדיו בעיר ירושלים. לשם גידול הסמים, רכש נאשם מס' 1 זרעי מריחואנה וציוד הנדרש לשם הגידול, ובכלל זה שני אוהלים, עציצים, אדמה, חומרי דישון, מסנני פחם, מפוחים, מאווררים, צנרת השקיה, מפוחים, כבלי חשמל, מדי חום, מערכת תאורה ועוד, בהם השתמשו שני הנאשמים. הנאשמים ייחדו את אחד מחדרי הדירה לצורך גידול הסם.

נכון ליום 14.1.16, עמדה כמות המריחואנה אותה גידלו הנאשמים על כ- 1.5 ק"ג. את הסם אותו גידלו הנאשמים הם חילקו בין אריזות שונות אותן החזיקו במקומות נפרדים בדירה. כמו כן הנאשמים החזיקו בכלים המשמשים לצריכת סמים.

נאשם מס' 1 נעצר בעיר תל אביב ביום 19.1.16, ובמהלך מעצרו זרק לאסלה "חומר החשוד כסם מסוכן מסוג קנבוס" (כתב האישום לא פרש האם החומר הוא אכן סם מסוכן אם לאו).

טעוני הצדדים

ב"כ המאשימה שם דגש על חומרת העבירות בהן הורשעו הנאשמים וביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם הוא מאסר בפועל, לתקופה שבין שמונה חודשים ועד עשרים חודשי מאסר בפועל. לאור נסיבותיהם האישיות של הנאשמים אליהן הפנה, ובהן העדרן של הרשעות קודמות, ביקש להשית על הנאשמים עונש ברף התחתון של מתחם העונש ההולם, לצד עונשים נלווים.

ב"כ נאשם מס' 1 שם דגש על גילו הצעיר של הנאשם, על כך שקיבל אחריות מלאה וכנה למעשיו ועל העובדה כי לנאשם קשיים כלכליים בפרנסת משפחתו. ב"כ הנאשם חלק על מתחם העונש ההולם אותו ביקש ב"כ המאשימה לקבוע וסבר כי הענישה הנוהגת נעה בין מס' חודשי מאסר ועד עשרה חודשי מאסר בפועל. ב"כ הנאשם ביקש להשית על הנאשם מס' 1 עונש מאסר בעבודות שירות, אשר לטעמו מהווה עונש מרתיע וחמור דיו.

ב"כ נאשם מס' 2 שם דגש על נסיבות חייו המורכבות של הנאשם ולעובדה כי אביו שוהה במרכז שיקומי לאחר פגיעת ראש קשה והקשר עם בנו משמעותי עבורו (והוגש בעניין מכתב מהקהילה בה שוהה אביו-במ/1). כמו כן הפנה ב"כ הנאשם לעובדה כי הנאשם צעיר, נעדר עבר פלילי ואשר הביע חרטה כנה ואחריות למעשיו. לטענתו חלקו של נאשם מס' 2 בביצוע העבירות קטן מזה של נאשם מס' 1 והוא נגרר אחריו. ב"כ נאשם מס' 2 טען, כי המלצת שירות המבחן בעניינו היא להטיל עליו של"צ וצו מבחן וביקש לאמץ המלצה זו. לחילופין ביקש להטיל על הנאשם מאסר קצר שירוצה בעבודות שירות.

ב"כ הצדדים הגישו פסיקה שונה לתמיכה בטענותיהם לעניין רמת הענישה הנוהגת.

נאשם מס' 2 ניצל את זכות המילה האחרונה, התנצל על מעשיו ולקח אחריות מלאה על ביצועם.

מעסיקו של נאשם מס' 1 העיד להגנתו. לדבריו הוא מעסיק את הנאשם מזה מספר שנים, לרבות במהלך ניהול ההליכים בתיק זה ורואה בכך משום "הצלת נפשות".

מתחם העונש ההולם

חומרתן של עבירות הסמים בכלל, ועבירת גידול סמים בפרט, ידועה וברורה, וכך גם הנזקים הנגרמים כתוצאה מהן, לצרכני הסמים ולחברה כולה. חובתו של בית המשפט היא לתת ידו למאבק בנגע הסמים - ובית המשפט ימלא חובתו זו בדרך של השתתפות עונשים מרתיעים, אשר יבטאו בצורה מוחשית וברורה את הפסול בעבירות אלו והנזקים הנגרמים מהם.

מצאתי חומרה ניכרת בנסיבותיו של מקרה זה: הנאשמים שכרו דירה וייעדו את אחד מחדריה כמקום לגידול הסם (בדרך המכונה "מעבדה"): השניים השקיעו מאמצים ניכרים לצורך גידול הסם, רכשו ציוד רב וחומרים ופעלו תוך תכנון מוקדם והפגנת ידע מקצועי. סך הכל גידלו הנאשמים כמות של מעל 1.5 קילוגרם מריחואנה, אותה החזיקו במקומות שונים בדירה. חומרת מעשיהם של הנאשמים אינה מתבטאת רק בכמות הסם הנכבדה אשר נתפסה בדירה - 1.5 קילוגרם - אלא בעיקר בפוטנציאל לגידול כמויות ניכרות של סמים. פוטנציאל זה נלמד מהאופי המאורגן וה"תעשייתי" של הגידול, והמשאבים הרבים אותם השקיעו הנאשמים, כפי שפרטתי למעלה. כמו כן הדברים אמורים בשים לב לכך שהנאשמים החלו לגדל את הסמים כחמישה חודשים לפני תפיסתם, וככל שהיה חולף זמן, יש להניח כי היה עולה בידם לגדל כמויות גדולות יותר של סמים.

ר' למשל בהקשר זה רע"פ 4512/15, אברהם הרוש נ' מדינת ישראל, שם נפסק (פסקה 8 להחלטה):

אוסף, למעלה מן הצורך, כי גם לגופו של עניין אין בידי לקבל את טענותיו של המבקש. המבקש טוען, כאמור, כי כמות שתילי הסם שנתפסו בבית היא אשר שימשה בסיס מכריע להחמרת עונשו, להבדיל ממשקלם הנמוך (יחסית) של הסמים שנתפסו. אין בידי לקבל טענתו זו של המבקש. מגזר דינו של בית משפט השלום עולה במפורש, כי חומרת מעשיו נקבעה על בסיס כלל נסיבות המקרה, ולא, כפי שטוען המבקש, על בסיס כמות שתילי הסם שנמצאו בבית. בית משפט השלום קבע, כי:

"בעניינו מדובר במי ששכר לצורך גידול הסם המסוכן בית מיוחד אשר יתאים לצרכיו אלה ובמרתף הבית אשר יועד להיות מעבדה לגידול סמים, אכן הקים מעבדה לצורך כך, מתוכננת ומאובזרת כראוי.

[המבקש] השקיע לא מעט מאמצים בתכנון המעבדה, ברכישת חומרים ומתקנים ובהקמתה.

עמוד 2

כל כולו של מרתף הבית יועד לגידול הסמים באופן המיטבי לעשות כן. במקום נמצאה כמות גדולה של שתילי צמח קנבוס - 378 שתילים. אם כמות הסם המצויינת בכתב האישום אינה גדולה באופן יחסי, הרי זה משום שהמעבדה נמצאה זמן קצר לאחר הקמתה וכאשר השתילים עוד היו בגדר נבטים, כמופיע אף בצילומים שתעדו את המעבדה בעת החיפוש.

על כן, אין ללמוד ממשקל הסם המצויין בכתב האישום על נסיבות האירוע ועל חומרתו, אלא שיש ללמוד על כך ממכלול הנסיבות האופפות אותו וכמתואר לעיל." (ההדגשות שלי - א.ש.).

בית המשפט המחוזי אימץ מסקנה זו, בקובעו כי:

"אנו רואים עין בעין עם [בית משפט השלום] [...] [כי] אין למשקל הקנבוס משמעות מעבר למה שייחס לה [בית משפט השלום] לאור פוטנציאל הנזק שהיה אמור להיגרם אילו נתפסה המעבדה זמן לא רב לאחר שנתפסה בפועל, דהיינו כחודשיים לאחר הקמתה".

ניתן לקבוע, אפוא, כי עונשו של המבקש נגזר, בסופו של יום, על בסיס כלל נסיבות המקרה, ובכללן, אופן הקמת המעבדה; אבזורה של המעבדה; שטחה מתוך שטח המרתף; היקף הייצור; כמות השתילים ומשקל הסם. נסיבות אלו נשקלו לצורך קביעת עונשו של המבקש, ובדין נעשה כן על-ידי הערכאות הקודמות.

בעפ"ג 39588-03-14, דגן נ' מדינת ישראל, אושר גזר דין של עשרה חודשי מאסר בפועל, בגין גידול קנביס בנסיבות דומות. ונקבע:

"העבירה שמדובר בה היא עבירה קשה וחמורה. צודקת התביעה כאשר היא מפנה אותנו לעונש המקסימלי שהציב המחוקק לצידה. הנסיבות המתוארת בכתב האישום שבעובדותיו הודה, כאמור, המערער מציירות תמונה של גידול מקצועי תוך שימוש בעזרים רבים שמן הסתם גוררים גם השקעה כספית. אין מדובר בהרפתקה של מה בכך. נציין עוד כי בכתב האישום נאמר שמדובר במשך כחצי שנה שקדמה לתאריך תפיסת הסם. הסם היה מפוזר במקומות שונים בדירה. התמונה הכוללת היא כאמור של גידול מקצועי ולא חובבני. למעשה המערער אינו כופר בכך.

על רקע זה תובן אמירתנו, כי אפילו היינו מקבלים שהמערער סובל מבעיות רפואיות שונות וכי השתמש בשל כך בסמים, לא היה בכך לשנות את מסקנתנו. המערער איננו יכול לעשות דין לעצמו, להחזיק מעבדה לגידול סם ולגדל סמים בהיקף של קרוב ל- 3 קילו, כל זאת על דעת עצמו וכדי לשרת את מטרותיו. אם סבור המערער כי הוא זכאי להשתמש בסם בשל מחלותיו, יתכבד ויפנה להליך הקבוע בחוק בנושא זה ויקבל אישור לקניית הסם."

וכן ראו עפ"ג 31126-05-14, מדינת ישראל נ' חריט, שם נפסק:

שקלנו את טיעוני הצדדים ודעתנו היא כי ערעור זה בדין יסודו. לצערנו, בשבתנו כערכאת ערעור העוסקת בשמיעת ערעורים פליליים אנו נתקלים יותר ויותר בתופעה של מעבדות סם מהן גדולות יותר, מהן גדולות פחות ונראה שהתופעה הפכה להיות נפוצה ונפוצה. נפוצה - משום שפוטנציאל הסם שעלול להתגלגל לשוק הסמים באמצעות גידול סם במעבדות מסוג זה שהחזיק המשיב, הוא גדול במיוחד ויש לתת את הדעת על כך.

הזדמן לנו לומר רק לאחרונה (בשבוע האחרון) בנסיבות דומות, כי: "בהינתן המציאות הנוכחית שבה בגידול הסמים הפך להיות למכת מדינה, יש להילחם בו בחומרה כאשר הביטוי לכך יהיה בהעלאת רף הענישה. המגדלים והמפיצים מצויים באותו מקום עצמו מבחינה ערכית ומעשית גם יחד". אין לנו אלא לאמץ את הדברים ולחזור עליהם.

אנו סבורים כי שגה בית משפט קמא כאשר סבר כי מתחם הענישה בתיק מסוג זה תחילתו במאסר מותנה שלצדו של"צ ועד שנת מאסר בפועל. מתחם הענישה בעבירה של גידול סם מתחיל מעונש מאסר בפועל ולשיטתנו הרף העליון הוא תלוי נסיבות, במקרה הנוכחי הרף העליון צריך לעמוד לפחות על 18 חודשי מאסר ואף זאת תוך התחשבות בכמויות שמדובר בהן.

כתב האישום מייחס את ביצוע העבירות לשני הנאשמים כאחד, ולא ראיתי לאבחן ביניהם. העובדה שנאשם מס' 1 רכש את הציוד אינה מלמדת כי חלקו במעשים היה גדול או מרכזי מזה של נאשם מס' 2, כפי שביקש ב"כ נאשם מס' 2 לקבוע (ר' בהקשר זה בהמשך את התיחסותי לתסקיר בעניינו של נאשם מס' 2). לפיכך אקבע מתחם עונש זהה ביחס לשני הנאשמים.

ראו לעניין המתחם גם את רע"פ 1787/15, אדי עמר נ' מדינת ישראל, רע"פ 6987/13 אברמוב נ' מדינת ישראל (21.10.13) וכן עפ"ג 27828-12-15, סגל נ' מדינת ישראל, והפסיקה הרבה המצוטטת בו. אבהיר, כי עיינתי בפסיקה שהוגשה על ידי ב"כ הנאשמים, בה נקבעו עונשים שאינם כוללים מאסר ממש. לא ראיתי כי יש בפסיקה זו כדי לשנות ממסקנתי ביחס למתחם העונש ההולם (מה גם שרוב הפסיקה הוא של בתי משפט השלום, ומיעוטה בלבד הוא של בתי משפט מחוזיים, ולא ראיתי כי יש בה לשקף את הזרם המרכזי בפסיקה). ר' גם לענין ההבדל שבין פסיקה נוהגת ומתחם ענישה ע"פ 3877/16, פאדי נ' מדינת ישראל, שם נפסק:

כפי שנפסק לא אחת "אין זהות בין מתחם העונש ההולם ובין מדיניות הענישה הנוהגת והובהר כי מתחם העונש ההולם מגלם 'הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים' וכי מדיניות הענישה בעבירה הנתונה היא רק אחד מאותם שיקולים" (ע"פ 322/16 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 5 (9.10.2016); ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 9 (5.6.2013)).

לאור זאת, מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשמים נע בין ששה חודשי מאסר בפועל, לריצוי ממש, ועד שמונה עשר חודשי מאסר בפועל, וכן עונשים נלווים. הטלת מאסר לריצוי בעבודות שירות אינה מבטאת את חומרתה של העבירה ואת הצורך להרתיע עבריינים מפני ביצועה.

נסיבות אשר אינן קשורות בעבירה

הנאשם מס' 1, כבן 27, רווק. טרם מעצרו היה סטודנט לכלכלה. לא שירת בצבא.

מתסקיר שירות המבחן עולה, כי בעברו של הנאשם עבירה של שימוש בסמים משנת 2009, בגינה ביצע 140 שעות של"צ. עם זאת, לאור דברי ב"כ המאשימה, כי אין לנאשם עבר פלילי, לא אתייחס לנתון זה.

שירות המבחן התרשם, כי הנאשם קבל אחריות לביצוע העבירות. להערכת השירות ברקע העבירות התמכרות של הנאשם לסמים, המהווים מבחינתו מפלט מקשייו השונים.

הנאשם הסביר לשירות המבחן, כי גידל את הסמים על מנת להמנע מקשר עם סוחרי סמים, בשל חששו מהמצב

הבטחוני השורר בארץ.

שירות המבחן ציין, כי נאשם מס' 1 הוא אדם צעיר בעל יכולות תפקודיות טובות, העובד ולומד. מנגד, השירות התרשם כי הנאשם אינו מודע למצב התלוצותי שפיתח בסם וכי אין בו רצון לערוך שינוי בחייו, וראה בכך גורמי סיכון לביצוע עבירות בעתיד. לאור אלה, ובשל סרובו של הנאשם להשתלב בתכנית טיפולית, המליץ שירות המבחן להטיל על נאשם מס' 1 מאסר בפועל.

נאשם מס' 2, כבן 23, רווק. נעדר עבר פלילי. גויס לצבא אך שוחרר על רקע התנהגות שלילית.

מתסקיר שירות המבחן עולה, כי נאשם מס' 2 עבד באופן מזדמן בהופעות אקרובטיקה בארועים ואימון פארקור (ספורט של קפיצות בין מבנים). בפני השירות קיבל נאשם מס' 2 אחריות על חלקו בביצוע העבירות והביע חרטה על מעשיו. עם זאת עולה, כי הנאשם הקטין בפני שירות המבחן את חלקו בביצוע העבירות וטען, כי נאשם מס' 1 הוא שגידל את הסמים בעוד שלא היתה לו (לנאשם מס' 2) מעורבות פעילה בגידול הסמים - ונתן זה עומד בסתירה לעובדות כתב האישום בו הודה נאשם מס' 2.

שירות המבחן התרשם כי נאשם מס' 2 סובל מקשיים רגשיים ועל כן פיתח תלות בסמים, כדרך התמודדות. יחד עם זאת השירות התרשם כי נאשם מס' 2 מעוניין לנהל אורח חיים תקין וכי הוא "החל להפנים את בעיית השימוש בסמים" והביע נכונות לשתף פעולה בנושא. לאור זאת המליץ שירות המבחן להימנע מהשתת מאסר בפועל לריצוי ממש, מחשש לחשיפתו לתנאי מאסר, והמליץ כי ככל שיוטל עליו מאסר, הוא ירוצה בעבודות שירות. כמו כן המליץ שירות המבחן להשית על נאשם מס' 2 צו מבחן.

דין והכרעה

כפי שכבר ציינתי למעלה, חלקם של שני הנאשמים בביצוע העבירות זהה. מכתב האישום המתוקן בו הודו עלה בבירור, כי פעלו יחדיו. על אף שמכתב האישום עולה כי נאשם מס' 1 הוא שקנה את הציוד הנדרש, אין בכך כדי להמעיט בחלקו של נאשם מס' 2 בביצוע העבירות, בגידול הסם ובהחזקת הכלים.

מרבית שיקולי הענישה פועלים לטובת שני הנאשמים. לזכות שני הנאשמים זקפתי את העובדה כי הודו במיוחס להם ללא שמיעת ראיות בעניינם ובכך חסכו זמן שיפוטי יקר. כמו כן הנאשמים נטלו אחריות למעשים והביעו חרטה הן בפני והן בפני שירות המבחן.

לחובת נאשם מס' 1 זקפתי את סרובו להשתלב בתכנית שיקומית שהוצעה לו על ידי שירות המבחן. מהתסקיר עולה, כי למרות שנאשם מס' 1 פיתח תלות בסמים, הוא אינו מודע לחומרת מצבו ואינו מעוניין לקבל טיפול.

כמו כן התקשיתי לתת משקל להסברו של נאשם מס' 1 בפני שירות המבחן, כי ביצע את העבירות בשל חששו לקנות סמים בשל המצב הבטחוני: הטענה רחוקה מלהתיישב עם המשאבים הרבים אותם השקיעו שני הנאשמים בגידול הסמים, המתבטאים ברכישת ציוד רב, התקנתו, הקצאת חדר מיוחד בדירה לצורך הגידול ועוד. קשה מאוד להניח שהנאשמים עשו מאמצים כה רבים, רק על מנת לספק את צריכת הסמים שלהם בלבד.

נתתי דעתי לבקשת ב"כ נאשם מס' 1, להשית עליו עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, ולא ראיתי לכך מקום. עונש זה מהווה סטיה מהמתחם, ואין לכך כל אחיזה בהמלצת שירות המבחן.

גם בעניינו של נאשם מס' 2 לא ראיתי כי ניתן לסטות ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום. אני ער להמלצת שירות המבחן בעניינו, להמנע מהשתת עונש מאסר לריצוי ממש, אך לא ראיתי לה הצדקה: מהתסקיר עולה, כי נאשם מס' 2 רק מתחיל לגלות מודעות לקושי שבמצבו ומסכים להשתלב בהליך שיקומי. נכונות מילולית של נאשם להשתתף בהליך שיקומי איננה מילת קסם ואינה מצדיקה סטיה ממתחם העונש. כך גם מודעות ראשונית לקיומה של בעיית סמים. עוד אציין, כי קבלת אחריותו של נאשם מס' 2 למעשיו בפני שירות המבחן לא היתה מלאה, שכן הוא טען שחלקו בגידול הסמים התמצה בנוכחות פסיבית בדירה אותה חלק עם נאשם מס' 1, ואילו כתב האישום מייחס לשניים שותפות מלאה. אומר גם, כי התקשיתי להניח שאדם יסכים לחיות בדירה שאחד מחדריה הוסב למעבדה לגידול סמים, אם אין לו חלק במעשים.

האינטרס השיקומי הוא רק אחד מבין שיקולי הענישה שעל בית המשפט לשקול, ופוטנציאל שיקומי אינו גובר בכל מקרה על יתר השיקולים. ר' בהקשר זה למשל את רע"פ 4512/15, אברהם הרוש נ' מדינת ישראל, שם נקבע:

אשר לטענתו של המבקש, כי יש מקום להקל בעונשו על מנת לסייע לו בהליך השיקום שבעיצומו הוא מצוי לטענתו, ראוי להזכיר כי אינטרס השיקום אינו יכול להצדיק, מניה וביה, הקלה בעונש, ולצידו של שיקול זה שומה על בית המשפט ליתן את הדעת ליתר שיקולי הענישה. על כך עמדתי, בין היתר, רע"פ 4218/15 אמסלם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (18.6.2015), שם ציינתי כי:

"אמת נכון הדבר, כי האינטרס שעניינו שיקומו של הנאשם, איננו אינטרס אישי של אותו נאשם בלבד, אלא שמדובר באינטרס חברתי כולל, לשקם את מי שסרו מדרכם, ולהחזירם לדרך המוטב. יחד עם זאת, יש לזכור, כי אינטרס זה מונח לצד יתר שיקולי הענישה העומדים על הפרק, בעת שנגזר עונשו של הנאשם" (ראו גם: רע"פ 3463/15 קוטוב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (21.5.2015); רע"פ 1625/15 פלונית נ' פלונית [פורסם בנבו] (19.4.2015)).

לאור כל אלה, ראיתי להטיל על שני הנאשמים עונשים הנמצאים ברף הנמוך של מתחם העונש ההולם. שיקולי שיקומו של נאשם מס' 2 יקבלו ביטוי בכך שאקל עימו מעט ביחס לנאשם מס' 1 ואשית עליו עונש הנמצא בתחתית המתחם, אך לא ראיתי, לחרוג ממתחם העונש ולהמנע מלהשית עליו מאסר לריצוי ממש.

לפיכך גוזר הנאשמים את העונשים הבאים

נאשם מס' 1:

א. שבעה חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 8.1.17.

נאשם מס' 2:

ב. שישה חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 8.1.17.

שני הנאשמים

ג. חמישה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעברו עבירת סמים שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורם מהמאסר.

מוצגים שבתיק יושמדו.

הנאשמים יתאמו כניסתם למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבלו הנאשמים הנחיה אחרת, עליהם להתייצב עד השעה 9:00 במתקן המעצר במגרש הרוסים בירושלים עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, כ' חשוון תשע"ז, 21 נובמבר 2016, במעמד הצדדים.